

Anteckningar från samrådet för jämställdhet och hbtq-frågor

9 mars 2017

Deltagande:

Ordförande: Kristina Körnung, kommittén för mänskliga rättigheter

Gunilla Lindell, kommittén för mänskliga rättigheter

Malva Ahlstedt, kommittén för mänskliga rättigheter

Angelica Löwdin, FPES Västra Götaland

Ardeshir Bibakabadi, Homan

Hans Gösta, Homan

Johann Rehnberg, Män för jämställdhet

Kicki Borhammar, EDCS

Anna-Karin Caspersson, EKHO Göteborg

Lena Bergström, Stolta föräldrar

Maria Talja, koncernkontoret avdelning mänskliga rättigheter

Maja Falck, koncernkontoret avdelning mänskliga rättigheter

Rickard Brodd, RFSL Göteborg

1. Workshop om spelregler

Johann Rehnberg från Män för jämställdhet håller i förmiddagens workshop. Den första delen av workshopen består av en incheckning: varför är du med i samrådet och vad är viktigt för dig i hur vi jobbar tillsammans? Efter att ha funderat en stund på detta delas samrådsdeltagarna upp två och två och delger varandra sina tankar. De får sedan presentera varandra i helgrupp.

Under presentationsrundan blev det tydligt att samrådsmedlemmar är olika och kommer från många olika bakgrunder. Det är viktigt att acceptera och respektera varandras olikheter för att få ett bra samtalsklimat i samrådet. Samrådet agerar också på en spelplan med ett definierat syfte och riktlinjer från kommittén.

Samrådet delas sedan in i 4 grupper där uppdraget är att tillsammans fundera, prata och producera: Vad gör vi bra och vad ska vi göra mer? Vad ska vi göra annorlunda för att bli ännu bättre? Vad ska vi sluta med eftersom det inte stöttar? En person per grupp presenterar sedan de viktigaste punkterna i helgrupp under högst 1 minut (deltagarna får klocka varandra):

- Det är viktigt att öka respekten för tid och planering, att hålla sig till ämnet och att respektera tidsramen. Workshopen idag är en bra modell för att kunna arbeta mer effektivt under mötestiden. Ordföranden ska styra mötet.
- Det är bra med rundor så att alla får komma till tals, även de som inte tar så mycket plats under öppen diskussion.

- För att kunna nå ut till hela Västra Götalands län, även de kommuner som ligger långt bort från Göteborg, föreslås en ”turnébuss” så att samrådsdeltagarna kan åka runt till olika delar av länet och prata med invånare. En liknande modell som bokbussen.
- Dialogformen är bra och har ett värde i sig. Även dagordningen fungerar bra: deltagarna äger den gemensamt och det finns utrymme för inspel. Vi är bra på att dela erfarenheter och komplettera varandra.
- Vi behöver bli bättre på att initiera ärenden till regionstyrelsen och ligga rätt i tiden i relation till de processer som pågår just nu i regionen. Samrådet ska vara en blåslampa gentemot politikerna. Vilket arbete gör regionfullmäktige kopplat till handlingsplanen för mänskliga rättigheter? Vi kan exempelvis bjuda in politiker från presidiet för att diskutera denna typ av frågor.
- Vi kan bli bättre på att förtydliga våra gemensamma mål, men vi måste också respektera särskilda mål som kanske inte alla enas kring i samrådet – de behöver inte stå i konflikt med varandra. Vi borde bli bättre på att riva murar mellan hbtq-frågor och jämställdhetsfrågor. Det är viktigt att vi inte uttrycker oss alltför akademiskt och teoretiskt, det kan vara exkluderande.

Den avslutande delen av workshopen består av att skriva ner den absolut viktigaste aspekten av hur samrådet ska arbeta tillsammans på en lapp. Deltagarna byter sedan lappar med varandra i fem omgångar och betygsätter dem som anses viktigast. Sedan räknas respektive lapps totalpoäng ihop och den lapp som får flest poäng lyfts fram på whiteboardtavlan. De aspekter som får högst poäng är följande:

- Att tala på ett lättförståeligt sätt så att alla förstår och känner att de kan delta
- Att visa ömsesidig respekt och öppenhet

Workshopen avslutas med en utcheckning från förmiddagen: hur har workshopen fungerat?

- Det är bra med dessa övningar för man kan få fram någonting konkret under begränsad tid. Det är bra att få tydliga frågor kopplat till en tidsram. Formen med alternerande lappar fungerade mycket bra.
- Det var roligt att presentera varandra och lära känna varandra bättre i samrådet. Det är en bra övning i respekt och ett sätt för oss att förstå varandra bättre.
- En givande förmiddag, det fungerar bra med interaktiva moment och att arbeta med gruppdynamiken.
- Det kändes okej att klocka andra, men stressande att klocka sig själv. En minut till presentation var lite väl kort. Det är också viktigt att få tid till att tala ut om frågor.
- Bra övningar i att ha en tydlig struktur och att hålla sig till ämnet. Detta brister vi i ibland. Hoppas att vi tar med oss detta till framtida möten.

2. Om samrådet

Under eftermiddagen informerar Maria Talja från avdelning mänskliga rättigheter om samrådets syfte, kommitténs årshjul, revidering av styrdokument, hur samrådet kan skicka in ärenden till kommittén och presidiet, frågor som samrådet vill lyfta på kommande möten samt återkoppling om tidigare frågor.

Samrådets syfte

De riktlinjer som samråden arbetar efter har beslutats av kommittén för mänskliga rättigheter. Idén om rättighetsbärare och skyldighetsbärare genomsyrar riktlinjerna. VGR är skyldighetsbärare i relation till invånare och anställda, och ska fungera som verksamhetsutövare, arbetsgivare och en arena för demokrati. Invånare och anställda är rättighetsbärare gentemot VGR. Enligt kommitténs riktlinjer är samrådets syfte att öka VGR:s kunskap om rättighetsbärarnas situation och hjälpa dem att få stärkt egenmakt, så att de blir lyssnade på, är delaktiga och kan påverka.

- Det blir ett konstigt perspektiv i formuleringen av egenmakt; det låter som att VGR ska ”ge samråden lite egenmakt”. Det låter inte som om vi äger vår egen situation.

Rättighetsbaserat arbete innebär att rättighetsbärarna vara delaktiga i beslut som berör dem. Egenmakt är ett problematiskt begrepp, flera i samrådet tyckte att empowerment är ett bättre begrepp. Kanske ska detta bytas ut vid en eventuell revidering av samrådets syfte.

- Vilka frågor kan lyftas gentemot Västra Götalandsregionen? Är avgränsningen geografisk eller handlar det om regionens ansvarsområden?

Västra Götalands län är den geografiska benämningen. Västra Götalandsregionens ansvarsområden är förutom mänskliga rättigheter, hälsa/sjukvård, kollektivtrafik, näringslivsutveckling, miljö och kultur. När det gäller jämställdhetsfrågan har Länsstyrelsen det övergripande samverkansuppdraget för regionen och kommunerna. Det finns ingen aktör som har ett sådant samverkansuppdrag vad gäller hbtq-frågor.

- Samrådets geografiska område är hela Västra Götaland och det är viktigt att detta återspeglas i samrådets arbete. Det finns risk att det blir för mycket fokus på Göteborg. Inför Euro Pride 2018 hade det varit bra att kartlägga alla de olika hbtq-organisationerna i länet och vilka evenemang som anordnas under Pride-veckan.
- Ett annat förslag är att samrådet har ombud på olika ställen i länet som kan informera om samrådets arbete samt fånga upp hbtq-personer som har det svårt. Samrådet behöver utveckla en kontaktyta gentemot kommunerna för att kunna nå ut till länets alla 49 kommuner.

En sådan kontaktyta kan vara den beredning för hållbar utveckling där alla kommunalförbund och kommunchefer sitter. Flera av samrådsdeltagarna eftersöker ett mer proaktivt arbete genom att samrådet ska arbeta mer konkret och väcka ärenden. Parallellt dras till Göteborgs stads hbtq-råd där man jobbar mer på detta sätt.

Samrådet ska samla företrädare för organisationer som lyfter hbtq-frågor och jämställdhetsfrågor. Det är fokus på ojämlikhetsfrågor kopplade till kön, könsidentitet, könsuttryck och sexualitet, dvs. några av diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen.

- Det är problematiskt att det alltid är en diskrimineringsgrund som ska trumfa övriga, fastän en person kan vara utsatt för diskriminering utifrån flera olika grunder. Inspel välkomnas från de andra samråden eftersom det finns flera beröringspunkter mellan olika diskrimineringsgrunder. Det är viktigt att nå ut även till människor som har sin identitet i flera olika läger.

Kommitténs årshjul och kommande revideringar av styrdokument

Samrådet informeras om kommande revideringar av styrdokument för att deltagarna ska kunna påverka vid rätt tillfälle. De styrdokument som är aktuella just nu är VG2020 (tillväxt och utveckling), Trafikförsörjningsprogrammet, Kulturplanen, Framtidens hälso- och sjukvård samt Jämställdhetsstrategi.

- Hur kan vi påverka för att göra Jämställdhetsstrategin intersektionell? Det är viktigt att bjuda in berörda remissinstanser när det blir aktuellt.

De sätt som finns för att lyfta ärenden är skrivelser från enskilda föreningar eller personer direkt till kommittén, eller skrivelser från enskilda politiker som lämnar ett yrkande. Ett förslag är att ha en stående punkt på samrådets dagordning med vilka frågor deltagarna vill lyfta till kommittén. Kommittén kan sedan lyfta de frågorna utifrån samrådsanteckningarna. Presidiet tar sedan med sig de frågorna och väljer vilka frågor som ska beredas. Därefter får en tjänsteperson i uppdrag att bereda ärendet och skriva ett tjänsteutlåtande, som tas upp som beslutsärende på kommande kommittémöte. Det är viktigt för samrådet att det finns en kommunikation mellan dem, kommittén och berörda tjänstepersoner.

Frågor samrådet vill lyfta på framtida möten

Samrådet får frågan om det finns något ärende som de vill lyfta till kommittén, eller en fråga de vill lyfta på framtida samrådsmöten.

- VGR har jättelånga köer till att utföra könskorringning. Mottagningarna är underbemannade och det behövs mer resurser. Enligt vårdgarantin ska man få en tid inom 3 månader, men det kan sjukhusen inte upprätthålla. Situationen kan inte fortsätta på det här sättet.
- Vilken hjälp erbjuder VGR könsstympade flickor och kvinnor? Och hur har diskussionen om att det ska vara olagligt att skriva ut läkarintyg för mödomshinnor utvecklats?

Kunskapscentrum för sexuell hälsa har en kampanj just nu, "Myten om mödomshinnan", som sprids internt och externt inom sjukvården.

Återkoppling om hur det gått med tidigare ärenden

Handlingsplanen om de mänskliga rättigheterna, "För varje människa", är beslutad och gäller 2017 – 2020. Exempel på områden som återfinns där och som kan vara aktuella för samrådet: metoden "En förälder blir till", våld i nära relationer, mäns uttag av föräldraledighet samt hbtq-diplomering av vårdcentraler. Ett forskningsprojekt är utlyst med syfte att följa upp hbtq-kompetent bemötande på vårdcentraler. En jämförelse mellan landsbygd och stad kommer ingå i denna forskning. Det utlysta forskningsprojektet baseras på tidigare önskemål från samrådet.

- Det pågår också en revidering av VGR:s hbtq-diplomering.
- Ett problem är personalomsättningen på vårdcentraler, då det kommer in ny personal som inte har kunskap om hbtq-frågor.

Det finns dock ett system för nyanställda i verksamheten: de ska gå en catch up-utbildning om hbtq-frågor. De åtgärder som återfinns i handlingsplanen ska även finnas med som kriterier när det gäller upphandlingar.

- Hur kan samrådet arbeta med mänskliga rättigheter i skolorna? Kan VGR även hbtq-diplomera skolor och universitet?

Enligt examenstadgan står det inte uttryckligen att studenterna ska ha kunskap om hbtq-frågor. Det är upp till varje enskilt lärosäte hur och om de implementerar hbtq-frågor i utbildningen. Det som VGR kan göra för att påverka är att uppvakta universitetskanslersämbetet. Det kan vara ett sätt för kommittén att påverka internpolitiskt. När det gäller folkhögskolorna finns det såklart andra möjligheter att påverka eftersom de ägs av VGR.

3. Information från kommittén för mänskliga rättigheter

Kommittén har utlyst två forskningsprojekt: det första berör hbtq-personers upplevelser av bemötande inom hbtq-diplomerade verksamheter och det andra dilemman i vårdssituationer utifrån de mänskliga rättigheterna.

Nästa kommittémöte infaller den 27 april. Tvärsamråd infaller den 18 maj. Samrådets möten inför hösten bokas preliminärt till den 7 september 10-15 samt den 29 november 10 – 15. Mötesplats kommer att bestämmas vid ett senare tillfälle, men ett önskemål från deltagarna är att hitta möteslokaler på de olika föreningarna om det finns möjlighet till det.

Beslutsärendet om vilka organisationer som kommer att tilldelas verksamhetsbidrag gick till återremiss under det senaste kommittémötet den 2 mars. En tidsplan för när beslutet kommer att tas upp igen efterfrågas, eftersom vissa organisationer har svårt att få ekonomin att gå ihop när beslutet förskjuts.

4. Övrigt

Kommittén delar ut ett människorättsstipendium där det finns möjlighet att nominera verksamheter, grupper eller personer som genom sitt arbete främjar mänskliga rättigheter. Sista nomineringsdag är 15 mars – deltagarna får gärna sprida detta i sina nätverk. Detsamma gäller för de två utlysta forskningsprojekten.

Maria tipsar om utställningen "Bilder som förändrar världen" av Thomas "Genusfotografen" Gunnarsson som avdelning mänskliga rättigheter är med och visar. Den pågår på Stadsbiblioteket fram till den 17 mars.

5. Utcheckning

Välj ett ord eller en mening som symboliserar vad vi ska göra framöver i de kommande samråden.

- Synlighet, buss, energi, blåslampa, ärende, synligt och tydligt, workshops med minigrupper, inspiration.

6. Planeringsgrupp inför nästa tillfälle

Nästa samrådsmöte består av tvärsamråd på förmiddagen och vanligt samrådsmöte på eftermiddagen. Det infaller den 18 maj. Eftersom mötestiden kommer att vara begränsad till 2 timmar kommer det endast finnas tid till att ta upp någon fråga. Det skulle kunna var revideringen av tillväxtstrategin VG2020; det är bra om samrådsdeltagarna kan prata ihop sig angående hur man kan få in ett hbtq- och jämställdhetsperspektiv i planen. Tillväxtstrategin kommer även behandlas under förmiddagens tvärsamråd.